

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: I. N. CESARESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătatea: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

SUMAR:

CONTRACTUL DE CONT CURENT, de d. V. Dimitriu.
JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ:

Curtea de casație, s. II; C. Popescu cu Tache Teodorescu și Ion S. Codreanu, cu o Adnotație de Getion.

Curtea de apel din București, s. II: Ecaterina Macri cu Minist. de finance.

Tribunalul jud. Prahova, s. II: Nicolae Stoenescu (corecțional).

CONTRACTUL DE CONT CURENT
INTRODUCERE. — DIVISIUNEA MATERIEI

Legiuitorul nostru, în titlul X, cartea I din Codicele comercial prevede, că se va ocupa cu «Contul curent»; pe când legiuitorul italian, prin titlul conrespunzător din Codicele comercial al Italiei, adică prin titlul XI, arată că va trata despre «Contractul de cont curent». Evident că, dacă prin cont curent trebuie să înțelegem numai contractul cu același nume; dacă expresiunea «cont curent» nu e susceptibilă de cât de un singur sens, nu exprimă de cât o singură noțiune, suprimarea cuvintelor «contractul de» nu poate avea nici-o importanță. Dar, dacă prin cont curent, nu trebuie neapărat să înțelegem contractul de cont curent; dacă tocmai confuziunea, ce s'a făcut între contul curent și contractul de cont curent, a provocat nu numai definițiuni greșite ale contractului de cont curent, dar chiar negarea existenței unui atare contract, de către unii jurisconsulți (Noblet, Merlin, Alauzet); atunci e natural a ne întreba: oare suprimarea făcută de legiuitorul nostru se datorește preocupărilor, ce acesta a avut, de a îmbrățișa în acest titlu studiul contului curent, în toată întinderea sa, cu toate variile sale noțiuni? ori nu cum-va suprimarea menționată în legislațiunea noastră comercială e datorită inutilității acelor expresiuni? sau, în fine, atare suprimare nu cum-va e fructul unei inadvertențe regretabile?

O simplă privire, aruncată asupra textelor noastre comparate cu ale legislațiunii italiene, ne convinge, că nu avem a face cu preocuparea legiuitorului nostru de a lărgi cercul materiei din titlul său, de oare ce s'a mărginit de a fi aproape traducătorul fidel al legiuitorului italian, care tratează numai despre «Contractul de cont curent». Eliminând deci această ipoteză, pentru a putea exclude și ipoteza inadvertenței legiuitorului, ar trebui să ne putem convinge, că suprimarea, ce ne preocupă, se datorește inutilității acelor cuvinte. Suntem ast-fel siliți a cerceta ce se înțelege prin «cont curent». În acest scop observăm:

1. Intre A și B, comercianți, sau nu, intervine o serie nenumărată de afaceri; spre ex., A vinde lui B mărfuri sau produse, fără a fi plătit pe băni gata, în cât cu prețul lor devine creditorul lui B; A însărcinează pe B să facă diverse plăți în mânele terților, cărora A li datorește certe sume, și cu valoarea acestor plăți să se scadă de datoria de mai sus; A trimite lui B mărfuri în comision, convenind a-și reține remisa din vânzările, ce va efectua, ect. De altă parte, B trimite lui A diverse sume la epoci diferite, în achitarea datoriilor contractate; B cere lui A să-l scadă din acele datorii cu comisionul, la care avea dreptul pentru vânzările efectuate; comision, pe care nu-și-l a reținut din preț; B cere să fie scăzut din datorie cu echivalentul cheltuielilor suportate pentru mărfurile primite în comision; de asemenea, cere să-i fie micșorat debitul său cu valoarea plăților făcute după ordinul și în contul lui A diverșilor lui creditori, etc. Cu un cuvânt, între A și B, din cauza nenumăratelor operațiuni ce intervin, se stabilește o stare de fapt ast-fel în cât, la or ce moment, A pentru a ști, care este situațiunea sa față de B, trebuie să cerceteze rezultatele operațiunilor încheiate cu B și să încheie contul acestuia, cont supus până în acel moment la o fluctuație continuă. Această stare de fapt, care se stabilește între două persoane, comerciante, sau nu, din cauza diverselor operațiuni, ce intervin

continuă, se traduce în practica comercială prin expresiunile, că acele persoane «*sunt în cont curent*».

2. Când *A* și *B*, între care s'a urmat acea serie nesfârșită de afaceri, voesc a-și cunoaște exact situația lor reciprocă, rezultată din acele diverse operațiuni, ei adesea recurg imediat la registrele lor. În un anumit registru special, comercianții în genere trec totalitatea operațiunilor ce încheie cu fie care persoană în parte; ast-fel, în acest registru special a lui *A*, vom găsi pe de o parte, pe o pagină, reprezentate operațiunile, cu care el s'a creditat față de *B*, iar pe pagina imediat următoare, vor fi trecute operațiunile, cu care *A* s'a debitat față de *B*. Aceste două pagini din registrul lui *A*, considerate împreună, constituiesc în limbajul contabilității lui *A* «*contul curent a lui B*»; pe când, din contră, aceleași operațiuni figurând în contabilitatea lui *B*, vor reprezenta «*contul curent a lui A*».

3. Când între *A* și *B*, intervine o serie de afaceri și se stipulează, că fie care să se crediteze pentru valorile, ce-și vor trimite reciproc, și că aceste valori pe viitor să aparțină numai celui, cui au fost trimise; fără ca cel ce le-a trimis să poată cere imediat de la cel ce le-a primit, vre-o plată, sau cel puțin să fie considerat ca creditor, ci numai ca trimițătorul să aibă drept a fi creditat în cont; pentru ca la o epocă stabilită de mai înainte, încheindu-se contul prin compensarea tuturor debitelor cu a creditelor, să se nască saldul, ce singur poate fi pretins de acela în favoarea cui a rezultat; în acest cas, între *A* și *B* se dice că s'a încheiat «un contract de cont curent».

4. Când între *A* și *B* s'a încheiat un contract de cont curent, acesta, între alte efecte, produce și pe acela de a face să curgă dobânzi pentru toate valorile (banii, efecte, mărfuri titluri, etc.) ce *A* și *B* își vor trimite reciproc, din chiar ziua primirii lor de către acel cui au fost trimise. Calcularea acestor dobânzi reclamă o contabilitate specială, ce se întocmește după diverse sisteme: metoda direct, metoda indirect, metoda Hamburghez, etc. Această calculare specială a dobânzilor poartă numele de «*Calcul pe cont curent*», sau numai «*cont curent*».

5. Când un bancher acordă unei persoane un credit oare care și acesta, în diverse rânduri, ridică întregul credit, nu va mai putea ridica de la acelaș bancher alte sumi, de cât după ce mai întâi va fi strâns tot creditul datorit. Cu-toate-acestea, multe case de bancă de un timp admit, că fiind cui-va deschis un credit, pe care l'a și ridicat în întregime; după ce vor începe restituiriile din partea celui cui s'a deschis creditul și înainte de a se stinge toată datoria, acesta să aibă dreptul a ridica din nou sumi sau valori de la

acea bancă, în limitele însă numai a restituirilor deja făcute. Deschiderea de credit, în acest cas, fiind într'o continuă mișcare, i s'a dat numele de «Deschidere de credit dublă sau în cont curent»; iar pe piețele comerciale, despre acel cui s'a deschis un atare credit, se dice, că «*are cont curent*» la aceea bancă.

În rezumat, dar, expresiunea de cont curent se utilizează în diferite situațiuni și pentru din verse noțiuni, dintre care unele sunt fundamental deosebite de contractul de cont curent.

Suprimarea cuvintelor menționate din titlul XI nu putea porni din motivul inutilității acelor expresiuni.

Suntem, prin urmare, conduși a recunoaște că, suprimarea de care ne ocupăm, e fructul unei inadvertenți regretabile a legiuitorului nostru și nu e de loc datorită unei fericite inspirațiuni; de aceea, în studiul ce ne-am propus a face asupra titlului X, din cartea întâia a codicelui nostru, am adoptat titlul conrespunzător din textul italian, adică despre «Contractul de cont curent», ca unul ce aproape exclusiv face obiectul dispozițiilor legislative.

Acest studiu îl dividem în trei capitole: în cel întâi ne vom ocupa cu definițiunea, natura juridică și utilitățile contractului; în cel de al doilea, cu efectele lui, și în al treilea, cu încetarea contractului de cont curent.

CAPITOLUL I

DEFINIȚIUNEA, NATURA JURIDICĂ ȘI UTILITĂȚILE CONTRACTULUI

Pentru ca să avem o noțiune completă și bine caracterisată a contractului de cont curent ne vom ocupa mai întâi despre definițiunea și elementele lui constitutive; apoi ne vom sili a justifica definițiunea adoptată; după care vom cerceta natura lui juridică; pentru a termina acest capitol cu studiul utilităților, ce culegem pe urmele contractului de cont curent. Din acest punct de vedere vom sub-divide expunerea acestui capitol în patru paragrafe corespunzătoare.

§ 1

Definițiunea și elementele constitutive.

Definițiunea.— Codicele nostru comercial, urmând pilda celui italian, nu definește contractul de cont curent. Singura legislațiune comercială europeană, care i dă o definițiune e codicele Portugalez, pus în aplicare la 1 Ianuarie 1889; chiar codicele german actual, aplicat la 1 Ianuarie 1900 în § 355, 356, 357 se mărginește numai a face enumerarea unor efecte, ce un atare contract produce. Din contră, în America, mai toate legislațiunile nouă comerciale cuprind definițiunea contractului din cont curent. Cea dintâi legiuire co-

mercială, care l'a definit, a fost Codicele comercial al Chiliei din anul 1867.

Art. 344 din codicele portughez se exprimă în modul următor: «Un contract de cont curent se formează ori de câte ori două persoane, trebuind să-și facă reciproc remise de valori, se obligă de a transforma creanțele lor în operațiuni de dare și avere», ast-fel că numai saldul final, ce ar rezulta din încheerea lor să fie exigibil». Nu însă în tot-deauna s'a dat acest înțeles contractului de cont curent; și asta tocmai din cauză că expresiunea de «cont curent» era susceptibilă de diverse înțelesuri; ast-fel Merlin (*Questions de droit la cuvântul «Compte courant»*) zice: .. «on appelle compte courant le tableau des lettres de change, que les négociants et les banquiers tirent les uns sur les autres, et des remises qu'ils se font réciproquement. Dans l'usage général du commerce et de la banque, deux négociants sont en état de compte courant, lorsque l'un est débiteur envers l'autre d'un capital, dont celui-ci a commencé de disposer et dont il peut disposer encore par la suite. En un mot, dans l'usage général du commerce et de la banque, il y a compte courant toutes les fois, qu'il y a débit et crédit, toutes les fois qu'il y a doit et avoir». De asemenea Pardessus în opera sa. «Cours de droit commercial T. I, No. 475, edițiunea a VI-a, zice: «On nomme compte courant le composé de tout ce que deux correspondants se doivent réciproquement pour les lettres de change, mandats, billets ou autres effets, qu'ils tirent l'un sur l'autre, qu'ils se transportent ou qu'ils acquittent à leur réquisition respective; des rentrées qui en ont été le résultat; du prix des ventes ou fournitures qu'ils se font à crédit; en un mot, de tout ce qui a pour effet de modifier successivement entre eux les rapports de débit et de crédit». De altă parte, Dalloz (*Répertoire, V^o Compte courant No. 14*) se exprimă cu următorii termeni: «On a souvent cherché à restreindre les caractères du compte courant, en le considérant sous le seul point de vue de prêts réciproques que des correspondants conviennent de se faire. Nous pensons que c'est à tort, car il arrive très fréquemment que des opérations de vente et de commission y figurent et viennent l'alimenter. Il est donc plus rationnel de l'envisager comme créant une espèce de contrat qui tient suivant les circonstances, ainsi qu'on vient de le dire, du mandat, du prêt, ou du dépôt». Din aceste trei citațiuni, fără de a mai aminti de părerea lui Alauzet, care consideră chiar expresiunea de «compte courant», ca un non sens, putem concluda, că după acești autori caracterele distinctive ale contului curent sunt cu totul altele de cât acele ce resar din definițiunea codicelui portughez.

Ast-fel unii au considerat contul curent, ca o adevărată stare de fapt, un tabloă relativ la operațiunile multiple dintre două persoane, deci ca o formă specială de contabilitate; precum Merlin (loc. cit). Fréméry (*Etudes de droit commercial, pag. 383 și urm.*), Alauzet (*Commentaire du code de commerce, No. 76 și urm.*), Dietz (*Des comptes courants*) și chiar Pardessus, în prima edițiune a tratatului său de drept comercial, t. I, pag. 494, în care reprodusesse definițiunea lui Merlin; definițiune, ce fu adoptată și de Curtea de casație franceză prin hotărîrea sa din 25 Martie 1862 în celebra afacere Mirès, cu toată strălucita apărare a lui Ambroise Rendu. Alții, din contră, au văzut în contul curent, încă de la început, elementele constitutive ale unui contract; dar cu privire la natura contractului au provocat cea mai mare diversitate: așa, s'a pretins de unii mai întâi că contractul de cont curent nu e de cât un contract de împrumut reciproc, după cum se vede din noua definițiune dată de Pardessus și reprodusă mai sus, sau din definițiunea dată de Monginot (*Nouvelles études sur la comptabilité, pag. 430*) prin care se zice: «On appelle compte courant une convention directe, par la quelle deux personnes se prêtent réciproquement des espèces ou des valeurs, dont chacune en vertu d'un mandat tacite peut user librement...»; definițiune care înlătură obiecțiunile aduse acelei a lui Pardessus relative, pe de o parte, la natura obiectului împrumutului, întinzînd-o la or-ce valori, și pe de altă parte, relative la dreptul de a dispune liber de atari valori.

De aceeași părere e și Massé, care, în tratatul său de drept comercial, vol. IV, No. 2774 zice: «Le compte courant est un contrat par le quel il est convenu que les prêts réciproques que pourront se faire... Mais il y a prêt en ce sens que chacun des contractants est propriétaire des remises, ou des avances dont il est débité et dont il crédite son correspondant. C'est parce qu'il y a prêt, qu'il y a transmission; s'il n'y avait que dépôt, la propriété ne serait pas transmise». Este evident însă, că dacă definițiunile date de Merlin, Fréméry, Alauzet, Dietz, etc. nu pot corespunde noțiunii contractului de cont curent, tot ast-fel nici definițiunile lui Pardessus, Monginot, Massé, etc. nu pot corespunde intențiunii părților contractante: aceștia voesc a încheia între ele o convențiune anumită, un contract de cont curent și nici de cum de a se împrumuta una pe alta cu diverse sume sau valori. Peigné, în opera sa «*Traité de la tenue des livres de Monginot*», pag. 430 și 444 e de părere, că în or-ce contract de cont curent trebuie să întâlnim un împrumut reciproc împreună cu un mandat reciproc; însă e ușor de observat, că aceeași parte contractantă nu poate fi în același timp și împrumutatul

și mandatarul celei-l'alte părți pentru aceleași valori primite; căci în calitate de imprumutat el dobândește proprietatea valorilor primite și, prin urmare, nu are la ce 'i folosi mandatul ce i s'ar da spre a putea dispune de acele valori (Lyon Caen și Renault, *Traité de droit commercial*, vol. IV, No. 792). Dalloz (loc. cit.) crede din contră, că contractul de cont curent mai curând poate fi considerat ca un complex de contracte de împrumut, mandat și deposit; dar în această definițiune se face o adevărată confuziune între obligațiunile, ce izvorăsc din menționatele contracte și cari obligațiuni pot figura ca articole de debit și credit în contractul de cont curent, și între contractele, ce au provocat nașterea acelor obligațiuni, și cari contracte absolut nu pot constitui pe cel de cont curent. Noblet, în opera sa «*Du compte courant*», No. 6 și urm. se apropie de același caracter; dar în definițiunea, ce o dă, limitează natura valorilor, ce au a fi înscrise în cont, cu toate că el însuși mai în urmă recunoaște în acelaș tratat, că or ce valori pot forma obiectul articolelor de debit și credit. O concepțiune însă specială a contractului de cont curent se datorește operei lui Dufour «*Essai d'une théorie juridique des comptes courants*», care face din acest contract o persoană morală, creată de părțile contractante; această persoană morală ar deveni proprietara valorilor și ar dispune de ele; dar după cum spun d-nii Lyon Caen și Renault (loc. cit.) acest sistem, pe lângă lipsa de precizie, care 'l caracterizează, mai păcătuiește și contra principiilor generale ale dreptului, care nu permit crearea persoanelor juridice de cât în modurile și casurile anume statornicite prin dispozițiuni formale.

După atâtea variante astăzi este necontestat, că contractul de cont curent este de sine stătător «sui generis» și nu poate fi confundat cu celelalte contracte. Delamarre și Le Poitvin au fost cei întâi, cari au emis această părere (*Traité théorique et pratique de droit commercial*, vol. III, pag. 340); iar după ei a fost îmbrățișată de mai toată doctrina. În definițiunea ce o propun acești autori se zice că contul curent e un contract, în puterea căruia unul dintre contractanți trimite sau primește de la cel-alt bani sau valori fără vre o destinație anumită, ci în plină proprietate și fără îndatorirea de a ține la dispoziția celui ce i-a trimis o valoare corespunzătoare; într'un cuvânt, cu singura îndatorire din partea primitorului, ca el să crediteze pe cel ce i le-a trimis și cu rezerva de a se regula rezultatul prin compensațiune până la concurența valorilor trimise asupra masei întregi de debite și credite. Această definițiune, adoptată textual de o bună parte dintre autorii francezi (Demangeat, Feitu, Helbronner, Da, Clément, etc.)

și adoptată numai în principiu de alții, este criticată pentru expresiunile cam confuze, ce le cuprinde, de autorii italieni și de autorii mai noii francezi. D-nii Lyon Caen și Renault dau următoarea definițiune: «*Le compte courant est un contrat, par le quel deux personnes, en prévision des opérations qu'elle feront ensemble et qui les amèneront à se remettre de valeurs, s'engagent à laisser perdre aux créances, qui pourront en naître, leur individualité, en les transformant en article de crédit ou de débit, de façon à ce que le solde final résultant de la compensation de ces articles soit seul exigible*» (op. cit., No. 793).

Părțile, între care intervine contractul, poartă numele de corentiști și anume: corentist trimițător, cel care se creditează sau e creditat; și corentist primitor, cel ce se debitează ori este debitat.

Prin remise, în sens larg, se înțelege or ce lucru sau obiect al comerțului, care are o valoare de schimb și care se trimite de cine-va unei persoane; ast-fel: or ce sumă de bani, or ce efect de portofoliu, or ce titlu de credit, ori ce mărfuri, ori ce acceptări de efecte sau de titluri de circulație; ori ce plăți efectuate de o persoană în contul alteia, etc. Cu privire la contractul de cont curent se înțelege prin rimesă or ce operațiune, care dă drept celui ce o face de a se credita. Această definițiune e dată de d-l C. Vivante, în opera sa «*Trattato di diritto commerciale*» No. 1187.

Prin sald se înțelege rezultatul compensațiunilor operațiunilor înscrise la credit și acele operate la debit față de acelaș corentist.

Fără ca, în substanță, să respingem definițiunea dată de d-nii Lyon Caen și Renault, credem că ea poate fi și mai concisă și mai complectă; de aceea preferăm a zice, că contractul de cont curent e: «contractul consensual, în virtutea căruia părțile se creditează și se debitează pentru rimesele, ce-și vor face reciproc pe un timp determinat, pentru ca din masele ast-fel formate să rezulte la încheierea contului saldul, ce singur va putea fi pretins de cel în drept».

(Va urma)

V. Dimitriu

Profesor la Universitatea din Iași

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE. Secția II

Audiența de la 10 Decembrie 1902

Președinția D-lui N. MANDREA, Președinte

G. Popescu cu Tache Teodorescu și Ion S. Codreanu

Urmărire imobiliară. — Adjudecare. — Nedepunerea prețului de către adjudecatar. — Scoaterea din nou în vânzare în socoteala adjudecatarului. — Cine poate cere aceasta. — Creditor urmăritor adjudecatar. — Dacă în cas de revindere dănsul poate declara că numai stărue în vânzare. — (Art. 509, 523, 531, 540 și 553 din Procedura civilă).

In cas când adjudecatarul nu depune prețul adjudecării în termen, tribunalul va pune lucrul din nou în vânzare în socoteala adjudecatarului, sau din oficiu sau după cererea uneia din părțile interesate, și prin parte interesată se înțelege numai creditorii cari au cerut urmărirea sau acei cari au intervenit în cursul urmăririi începută de un alt creditor.

Prin urmare un creditor, încunoștiințat numai conform art. 509 Pr. civ., nu poate cere revinderea în compt, pentru nedepunerea prețului și nici nu se poate opune la închiderea unei asemenea revinderi dispusă de trib. din oficiu când creditorul urmăritor, care este și adjudecatar, declară că nu mai stăruiește în vânzare.

Decisiunea 539/902.—Casată ordonanța de adjudecare a trib. Ilfov, secția de Notariat cu No. 843/902 în urma recursului făcut de Costache Popescu în proces cu Tache Teodorescu și Ion S. Codreanu.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Gr. Buiuciu;

Pe d-nii avocați I. Antonescu și Poni în desvoltarea motivelor de casare, și

D-l avocat Macedonschi, în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului de casare:

• Greșită interpretare a art. 523 Pr. civ.;
• Violarea art. 534 și esces de putere;
• Tribunalul admitând că un creditor chemat numai pentru a asista la vânzare fără a fi făcut comandamentul prealabil poate interveni și susține continuarea urmăririi, atunci când creditorii urmăritori renunță, violează dispozițiile art. 534, dă o greșită interpretare art. 523 și comite un exes de putere.

Având în vedere ordonanța de adjudecare supusă recursului din care se constată că imobilul recurentului fiind scos în vânzare s'a adjudecat definitiv asupra intimatului Ion S. Codreanu, care nedepunând prețul, imobilul a fost pus din nou în vânzare din oficiu de tribunal;

Că la termenul de 5 Septembrie 1901 neprezentându-se nici debitorul nici creditorul, tribunalul a dispus închiderea vânzării; că în urmă intimatului T. Teodorescu, în calitate de creditor ipotecar, a cerut redeschiderea vânzării în comptul primului adjudecatar, și la termenul de 14 Februarie fixat pentru aceasta creditorul urmăritor Ion S. Codreanu, de comun acord cu debitorul au cerut închiderea vânzării, de oare-ce dânsul numai are interes să stăruiască în această vânzare;

Că tribunalul a respins acest incident, pe motiv că creditorul T. Teodorescu este intervenient și stăruie în vânzare;

Considerând că după dispozițiile art. 553 Pr. civilă, în cas când adjudecatarul nu va depune prețul vânzării în termen, tribunalul va pune lucrul din nou în vânzare în socoteala adjudecatarului, sau din oficiu sau după cererea uneia din părțile interesate;

Că conform art. 540 Pr. civilă prin parte interesată are a se înțelege sau numai creditorii cari au cerut urmărirea sau acei cari au intervenit în cursul urmăririi începută de un alt creditor;

Că dacă un creditor este încunoștiințat numai conform art. 509 Pr. civ., dânsul nu se poate opune la închiderea vânzării, atunci când creditorul urmăritor declară că numai stăruiește în vânzare, căci pentru a putea fi primită o astfel de opunere din partea unui creditor art. 534 cere ca el să fi intervenit în acea vânzare;

Considerând că în speță, creditorul urmăritor Ion S. Codreanu devenit adjudecatar cerând de comun acord cu debitorul amânarea vânzării, de oare-ce numai are interes să stăruiască în vânzare și trib. procedând la vânzarea în compt numai după stăruința creditorului T. Teodorescu care a fost încunoștiințat numai conform

art. 509, fără să fie creditor intervenient a comis un exes de putere și a violat dispozițiile art. 553, 523 și 540 Pr. civilă;

Că de aceia motivul fiind fondat are a se admite;
Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

Adnotațiune.—Art. 553 Pr. civ. prevede că, dacă adjudecatarul n'a depus prețul în termenul legal, tribunalul; sau de la sine, sau după cererea uneia din părțile interesate, va pune imobilul din nou în vânzare. Să vedem care sunt părțile interesate la depunerea prețului adjudecării, care vor putea să ceară revinderea, conform acestui text de lege. Legiuitorul nostru a întrebuintat expresia generală de *părți interesate*, în locul cuvintelor «le saisi, le saisissant et tout autre créancier ayant un titre exigible» ⁽¹⁾, din textul corespunzător, art. 606 Pr. geneveză, de unde s'a copiat procedura noastră. Așa dar, de la început chiar, se vede că prin părți interesate are a se înțelege debitorul urmărit, creditorul urmăritor, cum și orîce alt creditor, care ar avea un titlu exigibil, de oare-ce nu s'ar putea explica cum ar fi vroit legiuitorul nostru să deroge de la prescripțiile art. 606 pr. geneveză, întrebuintând totuși expresia așa de generală de *părți interesate* ⁽²⁾. Dacă prin schimbarea expresiilor, am căuta să atribuim legiuitorului nostru, o intențiune diferită de a legiuitorului genevez, ar fi acea de a întinde cercul acelora, care ar putea cere revinderea în condițiunile art. 553 Pr. civ., iar nu de a-l restrânge ⁽³⁾.

Până acum Inalta Curte de casație a hotărît tot-d'auna și în nenumărate rînduri, că atât debitorul urmărit cât și creditorul urmăritor au dreptul să ceară revinderea și tribunalul este obligat să scoată imobilul din nou în vânzare, dacă s'ar constata că prețul nu a fost depus în termen și aceasta sub pedeapsă de nulitate când tribunalul nu ar proceda la revindere în acest cas ⁽⁴⁾. Iată dar că jurisprudența, analizând expresia sintetisată de *părți interesate*, a stabilit că coprinde pe urmărit și pe urmăritor. Dar oare creditorii înscrîși în rang util și necontestat nu sunt părți interesate în sensul și în condițiunile art. 553 Pr. civ.? Afirmativa ni se pare că este atât de evidentă, în cât nu știu dacă trebuie să mai fie stabilită.

Voi arăta totuși că calitatea creditorilor de părți interesate la vîndarea silită, se accentuează și mai mult în urma modificării procedurii civile, care prin art. 509 prevede că toți creditorii ipotecari vor trebui să fie încunoștiințați

(1) Garsonnet (éd. 1902) Tom. V § 1660, cum și toate autoritățile citate în notă de acest autor.

(2) Bellot, Comentaire, Titre XXIX, pag. 293 urm.

(3) Carré et Chauveau, Tom. V^o, vol. II, pag. 1209.

(4) Casație, s. II, dec. 161/901, 45/902.

despre vîndare. Dacă un interes li se recunoaște pentru a recunoaște și a fi față la vîndare, ⁽⁵⁾ cum li se ar putea tăgădui un mai mare interes, în urma adjudecării, când va fi eșit un preț, din care ar putea să se despăgubească cu creanțele lor, în rangul stabilit. La depunerea unui preț, care trece peste suma din creanța ce se execută, are interes și creditorul din rangul al doilea și prin urmare, când adjudecatorul nu depune acel preț, creditorul are dreptul să ceară revinderea, căci prin aceasta el își apără interesele sale.

Dar dacă prețul eșit la licitațiunea definitivă nu acoperă de cât suma din creanța creditorului următor, mă întreb dacă și în acest cas, creditorul din rangul al doilea ar avea interes să ceară revinderea, când prețul nu a fost depus. Noi așteptăm și publicațiunii, noi încunoștințăm, poate să atragă o concurență mai mare și prin urmare este posibilitate de a se oferi un preț, din care se poate despăgubi și creditorul din rangul al doilea. În tot cazul acest creditor cerînd revinderea, după expirarea termenului pentru depunerea prețului, nu lovește în interesele nici ale debitorului nici ale creditorului următor, când această nu a cerut-o și prin urmare a arătat că nu sunt interesați, căci noua vîndare se face în comptul primului adjudecator, care este ținut de diferență de preț. În consecință cred că, chiar în cazul când prețul adjudecațiunii nu va fi suficient pentru acoperirea creditorului din rangul al doilea, acesta are interes să ceară revinderea când prețul nu a fost depus.

S'ar putea dice încă, că interesul acestui creditor ar fi tocmai ca prețul să nu fie depus și prin urmare să provoace o nouă licitațiune.

Așa dar în ambele aceste ipoteze creditorul din rangul subsequent are interes să provoace o vîndare, care este o vîndare în compt așa cum este reglementată de art. 553 și urm. pr. civ.

Cestiunea însă se complică puțin când ne punem în împrejurările speței judecate de Înalta Curte prin decizia ce adnotăm.

Creditorul următor devine adjudecator și ne depunînd prețul în termen tribunalul dispune de la sine, ⁽⁶⁾ scoaterea imobilului din nou în vîndare. În termenul fixat, adjudecatorul declară

că, în calitate de creditor următor, nu mai are interes să urmărească, de oare-ce a fost plătit de debitor, și cere, împreună cu acesta, închiderea vîndării și tribunalul a dispus închiderea vîndării, de oare-ce nici o altă parte interesată nu s'a opus la aceasta ⁽⁷⁾. Dacă în această speță, prețul adjudecațiunii, pe care falșul adjudecator și creditor următor era obligat să-l depue, trecea peste cea ce acesta avea de primit cu creanța sa, creditorul din rangul următor nu are interes să ceară revinderea în compt? Cum, efectele adjudecării se poate stinge numai prin voința adjudecatorului? Căci, nu trebuie perdit din vedere că debitorul fiind mulțumit că nu i se mai urmărește imobilul nu se va opune la închiderea vîndării, așa că rămîne numai adjudecatorul, care, pentru a anihila efectele adjudecațiunii, se presintă sub ipostasa creditorului următor. În urma adjudecațiunii creditorii debitorului urmărit, devin creditorii adjudecatorului, asupra prețului, cu care s'a vîndut imobilul ⁽⁸⁾. Dacă adjudecatorul poate să invoace confuziunea ce se produce, prin faptul că întrunește calitatea de debitor și creditor, această confuziune însă nu este operantă de cât până la concurența sumei, pe care are să o primească în calitate de creditor următor. Pentru rest el este însă ținut față de creditorul din rangul următor. Acesta fiind încunoștințat de vîndare, conform art. 509 pr. civ. ⁽⁹⁾, s'a prezentat la licitațiune ca să concureze, dar vedînd că prețul oferit de creditorul următor acoperă și creanța sa, a rămas în expectativă.

Dacă prețul nu se depune, adjudecatorul nu poate să se sustragă de la efectele vînzării în compt, invocînd calitatea de creditor următor. Contractul, care se încheie în urma adjudecării, între adjudecator și creditorii urmăritului, ar fi violat prin faptul adjudecatorului.

Prin urmare, în speța aceasta creditorul din rangul al doilea, când prețul nu a fost depus, are tot interesul să ceară punerea în vînzare în comptul falșului adjudecator conform art. 553 Pr. civ. și nu poate fi trimis să înceapă o nouă urmărire printr'un comandament. În cazul însă

⁽⁷⁾ Curtea de casație, s. II stabilește că hotărîrea tribunalului prin care s'a scos imobilul din nou în vîndare pentru ne-depunerea prețului, implică rezoluțiunea vîndării, ast-fel că nu se mai poate anula efectul acelei hotărîri prin retratarea făcută de creditorul următor, de oare-ce instanța o dată legată, între creditor, debitor și persoanele interesate în cauză, trib. nu mai putea să mențină pe vechiul adjudecator de cât sub condițiunea ca la o nouă licitație să nu fi da, nimeni un preț mai mare, decizia 45.902.

⁽⁸⁾ Bioche, Vente sur folle enchère, No. 20 urm.

⁽⁹⁾ În expunerea de motive legiuitorul justifică această inovație pe motiv că a voit să ocrotească creditorii neurmătorii, ca să poată și ei la timp să ia măsurile necesare pentru paza intereselor lor, iar pe de altă parte să mărească numărul concurenților.

⁽⁵⁾ În urma unei divergențe, Curtea de casație s. II prin decizia 14.902 a stabilit că, în urma modificării art. 509 pr. civ., nu numai debitorul și creditorul următor ci și ceilalți creditori ipotecari au interes de a susține efectele adjudecării și prin urmare au a fi considerați ca părți în proces, chiar și în cazul când creanțele lor nu au fost acoperite prin vîndare.

⁽⁶⁾ Tribunalul nu este obligat să scoată imobilul din nou în vîndare pentru nedepunerea prețului, fără ca aceasta să fie cerută de părțile interesate. (Casație, s. II, decizia 137 din 21 Iunie 1900). Punerea în vîndare în compt e facultativ pentru trib. când părțile nu cer, decizia 45/902.

când prețul adjudecațiunei este egal cu suma din creanța ce se execută, atunci creditorul din rangul următor nu are nici un drept să provoace o vînzare în compt, când creditorul următor, în această calitate, a cerut închiderea vînzărei, căci poate foarte bine să renunțe la dreptul conferit prin actul adjudecării, păstrându-și creanța sa. În acest caz, creditorul din rangul al doilea nu are altă cale de cît să provoace o nouă urmărire.

În consecința celor ce am expus, cred că, în speța judecată de Înalta Curte, ceea-ce era de stabilit pentru a se ști dacă T. Teodorescu era parte interesată pentru a cere vînzarea în compt, conform art. 553 Pr. civ. era faptul de a se ști dacă acest creditor s'ar fi putut despăgubi cu creanța sa, înscrisă în rang util și necontestată, din prețul adjudecării, dacă ar fi fost depus.

Getion.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘCI, Secția II

Audiența de la 21 Octombrie 1902

Președenția D-lui I. C E R K E Z, Președinte

Ecaterina Macri cu Ministerul de Finanțe

Decisiunea civilă No. 229

Pensiuni.— Dacă dreptul la pensiune este un drept personal.— Dacă moștenitorii pensionarului au pensiunea în virtutea dreptului succesoral sau în virtutea legii de pensiuni.— Dacă moștenitorii pensionarului pot continua acțiunea începută de pensionar relativă la pensia sa.

Din litera și spiritul tuturor legilor de pensiune cari ne-au guvernat, începînd de la Regulamentul organic și până la actuala lege, rezultă că, dreptul la pensiune este un drept eminentemente personal, care se stinge la moartea pensionarului, și dacă moștenitorii lui primesc o pensiune, în limitele prevăzute de lege, aceasta este nu pentru că au vocațiune la moștenire, conform regulilor de drept comun, ci pentru că legea specială le conferă acest drept.

Ast-fel, legatarul universal al unui pensionar are vocațiune la întreg patrimoniul a lui de cujus, nu are însă nici un drept la pensiunea lui, dacă nu este din moștenitorii cărora legea specială le dă un drept de pensiune, și nici nu poate continua acțiunea începută de cujus pentru pensiunea sa, de oare-ce prin moartea pensionarului, stingîndu-se dreptul lui la pensie, la completarea sau rectificarea acelei pensii, s'a stins și acțiunea ce putea avea în justiție pentru dobîndirea aceluși drept.

S'au ascultat d-nii avocați B. St. Delavrancea și S. Rosenthal din partea oponentei reclamante Ecaterina Macri și d-l avocat Zăuceanu din partea Ministerului de Finanțe.

Curtea deliberînd,

Asupra opozițiilor făcute de Ecaterina Macri în contra decisis 210/98, prin care i s'a respins ca nesusținut apelul făcut contra sentinței cu No. 76/91 a Trib. Ilfov, secția III;

Avînd în vedere susținerile părților și actele prezentate;

Avînd în vedere că din sentința apelată și din debateri rezultă că C. A. Polizu, acum decedat și reprezentat prin oponenta, prin acțiunea ce a introdus în justiție, acțiune care a fost modificată și completată prin petiția înregistrată la No. 11651/90, a cerut ca Ministerul de Finanțe să fie condamnat:

1) Să i plătească suma de 45040 lei capital ce i se cuvine pentru că pe nedrept i s'a redus printr'un vot al Camerei, lunar de la 1 Ianuarie 1860 și până la 12 Iunie 1890 câte 123 lei și 50 bani din pensiunea cu care fusese regulat; 2) să fie condamnat Ministerul de Finanțe ca să înscrie în registrul Casei Pensiilor acest supliment de 123 lei și 50 bani pe care să il servească și în viitor;

Considerînd că ast-fel fiind formulate pretențiunile, cestiunea de a ști în prima linie este: dacă oponenta Ecaterina Macri, legatară universală a lui C. A. Polizu, are calitatea de a continua această acțiune, începută de autarele sîu;

Considerînd că din litera și spiritul tuturor legilor de pensiune cari ne au guvernat, începînd de la Regulamentul organic și până la actuala lege, rezultă că dreptul la pensiune este un drept eminentemente personal, care se stinge la moartea pensionarului;

Că, în ceea ce privește pensiunea, moștenitorii o primesc în limitele prevăzute de lege, nu pentru că au vocațiune la moștenire conform regulilor de drept comun, ci pentru că legea specială le conferă acest drept;

Considerînd că oponenta exercită acțiunea de față în calitate de legatară universală, fără să pretindă că are vre un drept conform legii speciale;

Considerînd că de și legatară universală are vocațiune la întreg patrimoniul lui de cujus, dară în patrimoniul lui C. A. Polizu nu s'a găsit capitalul acumulat, ci numai un drept de pensiune în litigiu;

Considerînd că prin moartea pensionarului C. A. Polizu, stingîndu-se dreptul lui la pensiune, la completarea sau la rectificarea acelei pensii, s'a stins de sigur și acțiunea ce putea avea în justiție pentru dobîndirea aceluși drept;

Considerînd că întru cît C. A. Polizu nu a lăsat în succesiune un drept câștigat, întru cît prin moarte, s'a stins dreptul la pensiune, legatară universală nu poate exercita un drept pe care nu l'a dobîndit, care nu a putut să i fie transmis prin succesiune.

Pentru aceste motive, Curtea, în majoritate, respinge.

(ss) T. T. Djuvara, D. Giuvanu, M. Paleologu.

Grefier (s) Bilciurescu

Opiniune

Suntem de opinie că Ecaterina Macri posedă calitatea de a continua acțiunea intentată de def. C. A. Polizu și aceasta pe considerentele următoare:

Fără îndoială dreptul de regularea sau rectificarea pensiei este un drept eminentemente personal, care nu poate trece la moștenitori, dar în specie nu se reclamă nici una nici alta, ci pensia fiind regulată în toată forma prin decretul domnesc din 1854, și în urmă, reducîndu-se prin o intervenire a Camerei, intervenire ce se pretinde a fi eronată în fapt și nelegală în formă, ca una ce n'a fost sancționată printr'un nou decret domnesc, astăzi se revendică suma totală a acestor rețineri, și dar ne aflăm în fața unei revendicări pecuniare bazată pe un fapt a cărei legitimitate ar forma discuția în fond;

Odată cu faptul fixării pensiei prin decretul domnesc din 1854 și partea a doua a acțiunii lui C. A. Polizu de a i servi pentru viitor pensiunea întregită, nu e alt ceva decât o altă formă a aceleași revendicări și nu i se poate imputa nici atunci intenția de rectificarea pensiei, a califica acțiunea de față de cerere de rectificare de pensie presupune legitimitatea ingerinței Camerei ceea ce tocmai contesta reclamantul și dar implică prejudicierea fondului;

Ast-fel prezentându-se acțiunea de față ea oferă caracterul unei simple acțiuni bănești ce dar trece la moștenitorii, mai ales că în specie ea a fost intentată de chiar cel în drept, de pensionarul C. A. Polizu, și se continuă numai de Ecaterina Macri, în calitatea ei de legatară universală a acestuia și deci Ecaterina Macri are calitatea de a susține acțiunea de față; și dar ar trebui a se intra în discuția fondului și a se cerceta dacă și întru cât inuxtiunea ulterioară a Camerei, în pensia odată bine stabilită a fost sau nu legală și ce urmări putea să aibă asupra patrimoniului lui C. A. Polizu și a reprezentantei.

(s) I. Cerkez

TRIBUNALUL JUDEȚULUI PRAHOVA, Secția II

Audiența de la 13 Februarie 1903

Președenția D-lui AL. AL. DEMETRESCU, Președinte

Sentința corecțională No. 245

Nicolae Stroescu (corecțional)

Mituire. — Escrocherie. — Elementele delictului. — Profesor. — Dacă profesorul e funcționar public. — (Art. 146 Cod. penal).

Faptul de a primi bani de la elevi din liceu promițându-le că va stăruie pe lângă profesorii lor să le dea note suficiente pentru a trece clasa, constituie delictul de mituire care este o escrocherie sui generis prevăzută și pedepsită de art. 146 C. pen.

Prin cuvântul „funcționar public” din art. 146 se înțelege orîce persoană investită de un mandat public fie prin alegere, fie prin o delegație a puterii executive și care persoană trage din acel mandat dreptul de a concura la gestiunea afacerilor statului, districtului sau comunei.

Profesorii, ocupând o funcțiune plătită de stat, sunt funcționari publici.

S'a ascultat d-l avocat Gh. C. Dobrescu, din partea inculpatului Stroescu în dezvoltarea motivelor de neculpabilitate.

Tribunalul,

Având în vedere că prin ordonanța definitivă cu No. 84/901, se declară că există cas de urmărire în contra lui Nicolae Stroescu pentru faptul prevăzut și penat de art. 146 Cod. pen. combinat cu art. 40 din același Cod;

Având în vedere interogatoriul luat inculpatului la înfățișarea din 4 Decembrie 1901;

Ascultând pe d-nul procuror în concluziunile puse și pe avocatul inculpatului în apărarea făcută;

Având în vedere că din actele de instrucțiune dresale în cauză aflate la dosar, din depozițiunile informatorilor și martorilor făcute la înfățișările din 4 Decembrie 1901 și 26 Septembrie 1902 cum și din instrucțiunea orală urmată în cauză se stabilește cu suficiență că inculpatul Nicolae Stroescu absolvent al liceului Sfînții Petru și Pavel din acest oraș Ploestî a cerut și primit în luna Februarie 1901 mai multe sume de bani de la elevii aceluia liceu, anume: Bădulescu Stelian, Nasopol Aristide și de la Demetrescu Eugen fratele elevului Demetrescu Traian; de asemenea a cerut și primit bani și de la elevul Teodorescu Aurel în luna Mai 1901 cu scop de a-i medita pe unii la limba latină, iar pe alții la limba română și germană; inculpatul însă în loc de a-i medita, le-a zis numiilor elevi să nu aibă nici o grije, căci este în bune relațiuni atât cu profesorul Lupulescu, cât și cu alții, și că va face el totul ca ei să treacă la studiul menționatei limbi;

Considerând că acest fapt se mărturisește și de inculpatul Stroescu, susține însă în primul rând că a primit bani de la elevi pentru meditație, iar în al

doilea rând susține că dacă a primit banii și le-a promis numiilor elevi că va stăruie pe lângă profesorul Lupulescu și alții, ca ei (elevii) să treacă la studiul limbilor latină, română și germană, apoi acest fapt nu se pedepsește căci profesorii nu sunt funcționari publici, ci ei sînt o profesiune liberă;

Considerând în ce privește primul motiv de apărare este nefondat pentru că inculpatul nu a meditat pe nici unul din elevi după cum se angajase și în acest caz ei nu mai făceau plângere în contra inculpatului;

Considerând în ce privește al doilea motiv de apărare de asemenea este nefondat, întru cât profesorii ocupând o funcțiune plătită de stat, prin acest fapt sunt și ei funcționari publici, și în înțelesul larg ce se dă cuvîntului „funcționar public” se înțelege orîce persoană investită de un mandat public fie prin alegere, fie prin o delegație a puterii executive și care persoană trage din acel mandat dreptul de a concura la gestiunea afacerilor statului, districtului sau comunei;

Considerând de alt-fel, că prin art. 146 Cod. penal legiuitorul a voit să pedepsească acest fel de escrocherii *sui generis* comise în numele unui funcționar public chiar fără scirea acestuia, așa că cuvîntul de funcționar public trebuie luat în înțelesul cel mai larg, iar nu numai în înțelesul de orîce deținător al unei părți de suveranitate națională, căci legiuitorul n'a avut în vedere calitatea de funcționar a celui în numele cărui se cere daruri sau alte foloase nelegitime etc., de cât pentru menținerea prestigiului funcționarilor, așa că cuvintele de administrativ, sau judecătoresc adăugate în textul acestui articol după cuvîntul de funcționar public, nu poate avea o interpretare restrictivă și enumerativă, ci numai explicativă;

Considerând că numai atunci un profesor exercită profesiunea sa în mod liber, când predă de exemplu la particulari lecții într'un institut particular și că excepțiunea creată de art. 28 din legea electorală pentru profesorii secundari vine tocmai în contra teoriei susținută de apărătorul inculpatului căci de aci reese tocmai că legiuitorul a înțeles că profesorii secundari de licee și universități nu pot fi trecuți între profesiunile libere și a trebuit să creeze excepțiunea prevăzută în acest articol;

Având în vedere că trib. la înfățișarea din 4 Decembrie 1901, a admis cererea făcută și susținută în apărare de inculpatul Stroescu de a dovedi cu martori că el avea casă de meditațiune și că toți elevii pe cari îi medita venea la el acasă;

Considerând că din depozițiunile făcute sub prestare de jurămint de către martorii Vasilescu Ion, O. Teodor și Economu Petre, nu se constată în mod cert că, inculpatul avea casă de meditațiune și că toți elevii pe cari îi medita venea la el acasă;

Considerând că față de faptele expuse și dovedite mai sus, rămîne bine stabilit că inculpatul Nicolae Stroescu, nu numai că a cerut dar a și luat bani în numele unui funcționar public de la elevii Bădulescu Stelian, Nasopol Aristide, Teodorescu Aurel și Demetrescu Traian prin fratele său Demetrescu Eugen, indiferent dacă acel funcționar va fi știut sau nu despre intervenirea sa cu a promis numiilor elevi;

Considerând că inculpatul comișînd acest fapt, urmează a fi pedepsit conform art. 146 din Codul penal, și întru cât dînsul l'a sîvîșit în două rînduri, adică odată în luna Februarie și odată în luna Mai 1901, urmează că în greutatea lui să se aplice și dispozițiunile art. 40 din același Cod.

Pentru aceste motive redactate de d-l președinte Al. Al. Dumitrescu, tribunalul condamnă pe Nicolae Stroescu, student din Ploestî la 100 lei amendă în folosul fîșcului etc.

(ss) Al. Al. Dumitrescu, N. I. Negulescu.

p. greșier (s) Stănescu